

การประเมินความต้องการจำเป็นการบริหารงานวิชาการ
วิทยาลัยพยาบาลสังกัดกระทรวงกลาโหม ตามแนวคิด

สมรรถนะนวัตกรรมของนักเรียนพยาบาล

A Needs Assessment of Academic Management
for Nursing College under the Jurisdiction of
Ministry of Defence Based on the Concept of
Innovator Competencies of Nursing Students

กรุณา วงษ์เทียนหลาย* ชญาพิมพ์ อุสาโห** สุกัญญา แซ่มช้อย**

Karuna Wongtienlai,* Chayapim Usaho,** Sukanya Chaemchoy**

* นิสิตหลักสูตรครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย กรุงเทพมหานคร

* Student in Doctoral of Education, Faculty of Education, Chulalongkorn University, Bangkok

** คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย กรุงเทพมหานคร

** Faculty of Education, Chulalongkorn University, Bangkok

* Corresponding Author: Khunkaruna.w@gmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารงานวิชาการวิทยาลัยพยาบาลสังกัดกระทรวงกลาโหม ตามแนวคิดสมรรถนะนวัตกรรมของนักเรียนพยาบาล 2) จัดลำดับความต้องการจำเป็นในการบริหารงานวิชาการวิทยาลัยพยาบาลสังกัดกระทรวงกลาโหม ตามแนวคิดสมรรถนะนวัตกรรมของนักเรียนพยาบาล กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ คือ ผู้บริหารวิทยาลัยพยาบาลสังกัดกระทรวงกลาโหม และอาจารย์ผู้สอนวิทยาลัยพยาบาลสังกัดกระทรวงกลาโหม จำนวน 3 แห่ง เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล คือ แบบสอบถามสภาพปัจจุบัน และสภาพที่พึงประสงค์ การวิเคราะห์ข้อมูลโดยการแจกแจงความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และจัดลำดับความต้องการจำเป็นโดยใช้สูตร $PNI_{modified}$ ผลการวิจัย พบว่า

1) สภาพปัจจุบัน และสภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารงานวิชาการวิทยาลัยพยาบาลสังกัดกระทรวงกลาโหม ตามแนวคิดสมรรถนะนวัตกรรมของนักเรียนพยาบาล ในภาพรวมอยู่ในระดับสูง ($\bar{X} = 3.482$, $SD = 0.715$) และระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.701$, $SD = 0.519$) ตามลำดับ

Received: September 16, 2019; Revised: October 11, 2019; Accepted: October 18, 2019

2) ลำดับความต้องการจำเป็นของการบริหารงานวิชาการวิทยาลัยพยาบาลสังกัดกระทรวงกลาโหมตามแนวคิดสมรรถนะนวัตกรรมของนักเรียนพยาบาล โดยเรียงลำดับจากค่าดัชนี $PNI_{modified}$ มากที่สุด ไปหาค่าดัชนี $PNI_{modified}$ น้อยที่สุด ได้แก่ การบริหารการวัดและประเมินผล ($PNI_{modified} = 0.3659$) รองลงมาคือ การบริหารแหล่งเรียนรู้ ($PNI_{modified} = 0.3587$) การบริหารงานวิจัย ($PNI_{modified} = 0.3507$) การบริหารหลักสูตร ($PNI_{modified} = 0.3400$) และการบริหารการเรียนการสอน ($PNI_{modified} = 0.3366$) ตามลำดับ

คำสำคัญ : การประเมินความต้องการจำเป็น การบริหารงานวิชาการ วิทยาลัยพยาบาลสังกัดกระทรวงกลาโหม สมรรถนะนวัตกรรม นักเรียนพยาบาล

Abstract

The purposes of the survey research were 1) to examine current state and the desirable state of Nursing Colleges under the jurisdiction of the Ministry of Defence (MOD) based on the concept of innovator competencies of nursing students, and 2) to set the priorities of the needs of MOD's Nursing College based on the concept of innovator competencies of nursing students. The samples of study were of 3 state of MOD's Nursing College. Current and desirable states of Questionnaires were used as tools to collect data. Frequency, percentage, mean/average, standard deviation and $PNI_{modified}$ were used to analyze the collected data.

The research finding showed that

1) The overall current and the desirable state of MOD's Nursing College based on the concept of innovator competencies of nursing students were of high level ($\bar{X} = 3.482$, $SD = 0.715$) and highest level ($\bar{X} = 4.701$, $SD = 0.519$), respectively.

2) The priority of needs for MOD's Nursing College based on the concept of innovator competencies of nursing students, the research found the needs from $PNI_{modified}$ highest to $PNI_{modified}$ lowest to be measurement and evaluation management ($PNI_{modified} = 0.3659$), maker space management ($PNI_{modified} = 0.3587$), research management ($PNI_{modified} = 0.3507$), curriculum management ($PNI_{modified} = 0.3400$), and teaching management ($PNI_{modified} = 0.3366$), respectively.

Keyword : need assessment, academic management, nursing college under the jurisdiction of ministry of defence, innovator competencies, nursing students

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การก้าวเข้าสู่ประเทศไทย 4.0 (Startup Thailand) เป็นวิสัยทัศน์เชิงนโยบายของรัฐบาลไทย

ภายใต้ภาวะท้าทาย ในการผลักดันเพื่อให้ประเทศไทยก้าวพ้นกับดักรายได้ปานกลาง (Middle income trap) เพื่อดำเนินการแก้ปัญหาความเหลื่อมล้ำของรายได้หรือฐานะ ด้วยรูปแบบการ

ขับเคลื่อนเศรษฐกิจด้วยนวัตกรรม ประเทศไทยมีการปรับเปลี่ยนแนวคิดจากการขับเคลื่อนประเทศด้วยอุตสาหกรรมเป็นการขับเคลื่อนประเทศด้วยเทคโนโลยี โดยการใช้ความคิดสร้างสรรค์ และการนำนวัตกรรมเข้ามาช่วยตลอดจนการใช้เทคโนโลยีต่างๆ หน่วยงานหรือองค์กรโดยเฉพาะด้านสถาบันการศึกษา และสถาบันวิจัยต่างๆ จึงมีความจำเป็นในการจัดทำหลักสูตรหรือรายวิชาที่ส่งเสริมการสร้างคุณลักษณะของผู้เรียนให้มีความเป็นผู้สร้างงานนวัตกรรม¹ สอดคล้องกับการน้อมนำเศรษฐกิจพอเพียงของพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดชฯ มาใช้เป็นแนวคิดในการจัดทำแผนแม่บทในการปฏิรูปการศึกษา ที่เน้นการกำหนดเป้าหมายคุณภาพของบัณฑิตให้มีความสามารถในการสร้างประยุกต์ใช้ความรู้ในการปฏิบัติงานให้ตอบสนองความต้องการของสถานประกอบการ เพื่อให้สามารถแข่งขันได้ในระดับสากล โดยวางเป้าหมายให้มุ่งพัฒนาบัณฑิตให้เป็นนักคิดสร้างผลงาน (Innovator) สามารถสร้างสรรค์นวัตกรรมใหม่ในการร่วมมือเชิงบูรณาการกับการทำงาน (Work integrated learning) เพื่อการก้าวเข้าสู่การเปลี่ยนแปลงทางสังคมของประเทศไทยอย่างมีประสิทธิภาพ

วิทยาลัยพยาบาลสังกัดกระทรวงกลาโหมเป็นองค์การทางการศึกษาของหน่วยงานภาครัฐที่ขึ้นตรงต่อกระทรวงกลาโหม ประกอบด้วย 3 สถาบันคือ วิทยาลัยพยาบาลกองทัพบก วิทยาลัยพยาบาลกองทัพเรือ และวิทยาลัยพยาบาลทหารอากาศ ทำหน้าที่จัดการศึกษาเฉพาะทางวิชาชีพพยาบาลในระดับอุดมศึกษา และมีพันธกิจสำคัญในการพัฒนาบัณฑิตพยาบาลให้มีความสามารถในการสร้างผลงานวิจัย ผลงานนวัตกรรมนำไปสู่วิสัยทัศน์ของสถาบันในการเป็น

สถาบันการศึกษาพยาบาลชั้นนำในการผลิตพยาบาลที่มีความเป็นเลิศที่ได้มาตรฐานระดับประเทศ อยู่ภายใต้การกำกับดูแลของสภาการพยาบาล ซึ่งเป็นสถาบันรับรองการศึกษาระดับวิชาชีพ การพยาบาลและการผดุงครรภ์ รวมถึงเป็นสถาบันที่เป็นส่วนราชการที่ขึ้นตรงกับกรมแพทย์ของแต่ละกองทัพ ภายใต้สังกัดกระทรวงกลาโหม² จากการที่ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาลักษณะหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต วิทยาลัยพยาบาลสังกัดกระทรวงกลาโหม³ เกี่ยวกับการบริหารงานวิชาการพบว่า การจัดการการเรียนรู้ทางด้านวิชาการที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาสมรรถนะผู้เรียนในการเป็นนวัตกรรม เพื่อพัฒนาการคิดสร้างสรรค์ การสร้างผลงานนวัตกรรมของวิทยาลัยพยาบาลสังกัดกระทรวงกลาโหม ส่วนใหญ่จะเริ่มเกิดขึ้นในรายวิชาของผู้เรียนชั้นปีที่ 3 และชั้นปีที่ 4 ซึ่งเกิดในวิชาที่ขึ้นฝึกปฏิบัติการพยาบาลบนหอผู้ป่วยและพบประมาณ 1 - 2 รายวิชาในการฝึกปฏิบัติการพยาบาล ซึ่งเป็นผลทำให้รูปแบบ องค์ความรู้ และทัศนคติพื้นฐานเชิงความคิดในด้านการสร้างนวัตกรรมที่เริ่มตั้งแต่หมวดวิชาศึกษาทั่วไป ไม่สามารถเกิดขึ้นตั้งแต่ก้าวแรกของการก้าวเข้าสู่ความเป็นนักเรียนพยาบาล และการสอนความคิดสร้างสรรค์เพื่อให้เกิดการพัฒนาทักษะด้านการคิดและการสร้างสรรค์นวัตกรรมของนักเรียนพยาบาลจะต้องเน้นถึงความสำคัญของการจัดการเรียนการสอนที่มีกิจกรรมที่ท้าทาย กระตุ้นความคิดสร้างสรรค์ตลอดจนการคำนึงถึงบรรยากาศที่ส่งเสริมให้นักเรียนพยาบาลกล้าคิดกล้าแสดงออก⁴

การบริหารงานวิชาการถือว่าเป็นงานหลักสำคัญในสถานศึกษา โดยเฉพาะในระดับอุดมศึกษา ซึ่งเป็นงานที่เกี่ยวข้องกับคุณภาพของผู้เรียนทั้งในเชิงปริมาณและคุณภาพ

ผู้บริหารสถานศึกษาที่ยึดเอางานวิชาการเป็นหลักในการบริหารสถานศึกษา และมีความเป็นผู้นำทางวิชาการที่จะนำสถานศึกษาไปสู่ความสำเร็จได้ จึงต้องมีการให้ความสำคัญต่อการบริหารงานวิชาการ อีกทั้งการมีขอบข่ายการบริหารงานวิชาการอย่างชัดเจน หากมองในด้านกระบวนการดำเนินงานแล้ว เป็นการบริหารกิจกรรมทุกสิ่งที่เกี่ยวข้องกับการปรับปรุง การพัฒนาการจัดการเรียนการสอนให้ดีขึ้น ตั้งแต่การกำหนดนโยบาย การวางแผน การปรับปรุงพัฒนาการเรียนการสอน ตลอดจนการประเมินการสอน เพื่อให้เป็นไปตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตรและจุดมุ่งหมายของการศึกษา และเกิดประโยชน์สูงสุดกับผู้เรียน⁵ สอดคล้องกับ สุดารัตน์ สารสว่าง กล่าวถึงการบริหารงานวิชาการในระดับอุดมศึกษา ถือเป็นการบริหารงานหลักสูตรการเรียนการสอน และการพัฒนาผู้เรียนที่เน้นความเป็นเลิศทางวิชาการ โดยเริ่มตั้งแต่การวางแผนเกี่ยวกับงานด้านวิชาการ การดำเนินงานเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอน รวมถึงการสร้างสื่อการสอน⁶ ซึ่งการบริหารงานวิชาการจะต้องเป็นไปตามหลักสูตรที่วางแผนไว้ การประยุกต์เนื้อหาให้ทันสมัยการนำเทคโนโลยีมาใช้ในการจัดการเรียนการสอน เพื่อเสริมสร้างสมรรถนะนวัตกรรมของนักเรียนพยาบาล โดยเริ่มตั้งแต่การร่วมออกแบบการจัดการเรียนการสอน การจัดทำโครงการ การสร้างสรรค์ผลงานนวัตกรรมตามรายวิชาของหลักสูตรทั้งในภาคทฤษฎี และปฏิบัติ เพื่อส่งเสริมความเป็นภาวะผู้นำด้านนวัตกรรม การคิดด้านนวัตกรรม และการเป็นผู้มีความรับผิดชอบในงานที่ตนเองได้รับมอบหมาย หรืองานอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องภายใต้ความเหมาะสมสอดคล้องกับบริบทของสังคมและประเทศ สามารถเผยแพร่สิ่งที่ได้จากการจัดการเรียนการสอนสู่สังคมเพื่อสร้างประโยชน์ต่อองค์กร และชุมชนต่อไป

สมรรถนะนวัตกรรมเป็นสมรรถนะที่สำคัญหนึ่งในสิบสมรรถนะของผู้เรียนในยุคศตวรรษที่ 21⁷ ที่สามารถสร้างผลผลิตใหม่หรือประยุกต์ใช้สิ่งที่มีอยู่ให้เกิดประโยชน์ได้อย่างสูงสุดในองค์กร และระดับประเทศ เป็นผู้ที่มีความสามารถในการสร้างสรรค์นวัตกรรมทั้งในส่วนของภาครัฐ ภาคเอกชนให้ประสบความสำเร็จ มีหลักการที่สำคัญในการพัฒนามนุษย์ในระดับบุคคล การสร้างสรรค์นวัตกรรมที่มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลในการพัฒนาประเทศ⁸ สอดคล้องกับ คำกล่าวที่ว่า “นวัตกรรม ควรเป็นคนที่มีความสมบัติชอบเรียนรู้สิ่งใหม่ๆ อย่างสม่ำเสมอ ทั้งนี้ไม่จำเป็นจะต้องเป็นความรู้ที่ใหม่ถอดด้าม แต่อาจเป็นความรู้ที่ได้จากการเก็บสะสม หรือได้จากการคิดมาเป็นเวลายาวนาน หลังจากนั้นก็นำความคิดใหม่นั้นไปสู่อุปกรณ์ปฏิบัติ แต่สิ่งที่สำคัญยิ่งไปกว่านั้น คือนวัตกรรมต้องรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น มาผสมวิธีกับความคิดของตนเอง”⁹ จากการศึกษา พบว่า ยังไม่มีงานวิจัยใดที่กล่าวถึงสมรรถนะนวัตกรรม และการบริหารงานวิชาการที่มุ่งเน้นให้เกิดความเป็นนวัตกรรม จึงเป็นเหตุผลที่สำคัญว่า หากสถาบันการศึกษาทางการพยาบาลมีส่วนร่วมช่วยในการพัฒนานักเรียนให้เป็นนวัตกรรม ที่สามารถผลิตสิ่งใหม่ๆ หรือประยุกต์ให้เกิดสิ่งใหม่ได้นั้น จะทำให้เกิดประโยชน์และความคุ้มค่าขององค์กรอย่างสูงที่สุด โดยเฉพาะในองค์กรทางการพยาบาลที่จะต้องตอบสนองความต้องการของผู้รับบริการให้เกิดความพึงพอใจมากที่สุด หากบุคลากรทางการพยาบาลสามารถมีความคิดสร้างสรรค์ ในการสร้างนวัตกรรมใหม่ๆ หรือการประยุกต์ใช้สิ่งที่มีอยู่ให้เกิดสิ่งประดิษฐ์ใหม่ในการตอบสนองต่อความเจ็บป่วยผู้ป่วยได้อย่างรวดเร็ว จะก่อให้เกิดประโยชน์ในองค์กรสาธารณสุขได้อย่างสูงสุด

ดังนั้นเพื่อเป็นการติดตามผลการดำเนินงานการบริหารวิชาการของวิทยาลัยพยาบาลสังกัดกระทรวงกลาโหม เพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาสมรรถนะนวัตกร ผู้วิจัยได้ทำการสังเคราะห์วิเคราะห์เอกสาร งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับสมรรถนะนวัตกรของนักเรียนพยาบาล 3 สมรรถนะประกอบด้วย สมรรถนะภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรม สมรรถนะการคิดเชิงนวัตกรรม และสมรรถนะการเป็นผู้ประกอบการ ผู้วิจัยจึงเล็งเห็นถึงความสนใจที่จะศึกษาประเมินความต้องการจำเป็นของการบริหารงานวิชาการวิทยาลัยพยาบาลสังกัดกระทรวงกลาโหม ตามแนวคิดสมรรถนะนวัตกรของนักเรียนพยาบาล ซึ่งเป็นวิธีวิจัยหนึ่งที่สามารถสะท้อนมุมมองการบริหารงานวิชาการของวิทยาลัยพยาบาลสังกัดกระทรวงกลาโหมจากผู้บริหารวิทยาลัยพยาบาล สังกัดกระทรวงกลาโหม และอาจารย์ผู้สอนวิทยาลัยพยาบาลสังกัดกระทรวงกลาโหม นำไปสู่แนวทางการตัดสินใจ และวางแผนในการสร้างกลยุทธ์การบริหารงานวิชาการวิทยาลัยพยาบาล สังกัดกระทรวงกลาโหมตาม แนวคิดสมรรถนะนวัตกรของนักเรียนพยาบาลต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. ศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารงานวิชาการวิทยาลัยพยาบาล สังกัดกระทรวงกลาโหม ตามแนวคิดสมรรถนะนวัตกรของนักเรียนพยาบาล
2. จัดลำดับความต้องการจำเป็นในการบริหารงานวิชาการวิทยาลัยพยาบาล สังกัดกระทรวงกลาโหม ตามแนวคิดสมรรถนะนวัตกรของนักเรียนพยาบาล

คำจำกัดความที่ใช้ในการวิจัย

1. การบริหารงานวิชาการ หมายถึง การดำเนินการจัดกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับหลักสูตร การ

จัดการเรียนการสอน การพัฒนาแหล่งเรียนรู้ การวัดและประเมินผลหลักสูตรตามวัตถุประสงค์ รายวิชา และการนำการวิจัยสร้างสรรค์นวัตกรรม เพื่อเสริมสร้างสมรรถนะนวัตกรของนักเรียนพยาบาล ซึ่งประกอบด้วย 1) การบริหารหลักสูตร 2) การบริหารการจัดการเรียนการสอน 3) การบริหารแหล่งเรียนรู้ 4) การบริหารการวัดและประเมินผล และ 5) การบริหารงานวิจัย

2. สมรรถนะนวัตกร หมายถึง นักเรียนพยาบาลวิทยาลัยพยาบาลสังกัดกระทรวงกลาโหม มีองค์ความรู้ ทักษะ ทศนคติที่ดี ในการค้นหาสิ่งใหม่เพื่อแก้ไขปัญหาทางการพยาบาล สามารถประยุกต์ใช้สิ่งที่มีอยู่ในการทำงาน และหรือสามารถผลิตนวัตกรรมใหม่ เพื่อตอบสนองความต้องการของผู้รับบริการ หน่วยงานหรือสถานพยาบาลที่ตนเองปฏิบัติงาน หรือหน่วยงานต้นสังกัดจากการเรียนรู้ในการศึกษาตามหลักสูตร ซึ่งประกอบด้วย 1) สมรรถนะด้านภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรม 2) สมรรถนะด้านการคิดเชิงนวัตกรรม และ 3) สมรรถนะด้านการเป็นผู้ประกอบการ

กรอบแนวคิดการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้ศึกษาเนื้อหาประกอบด้วย

1. การบริหารงานวิชาการวิทยาลัยพยาบาล สังกัดกระทรวงกลาโหม ตามแนวคิดของนักวิชาการที่ผู้วิจัยได้ทำสังเคราะห์เป็นกรอบแนวคิดการบริหารงานวิชาการ โดยมีตัวอย่างแนวคิดของ Kimbrough & Nunnery¹⁰ อภิภา ปรัชญพฤทธิ¹¹ สุดารัตน์ สารสว่าง⁶ อัมเรศ เนตาลี¹² ไพฑูรย์สินลารัตน์¹³ ประกอบด้วย 1) การบริหารหลักสูตร 2) การบริหารการจัดการเรียนการสอน 3) การบริหารแหล่งเรียนรู้ 4) การบริหารการวัดและประเมินผล และ 5) การบริหารงานวิจัย

2. สมรรถนะนวัตกรรมของนักเรียนพยาบาลที่ผู้วิจัยได้ทำสังเคราะห์เป็นกรอบแนวคิดการบริหารงานวิชาการ โดยมีตัวอย่างแนวคิดของ Dayhoff & Moore¹⁴ Candice¹⁷ Dyer, Gergersen & Christensen¹⁸ Kenneth และคณะ¹⁹ ซึ่งผู้วิจัยได้สังเคราะห์เป็นกรอบแนวคิดสมรรถนะนวัตกรรม ประกอบด้วย 1) สมรรถนะด้านภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรม (Innovative leaderships competencies) 2) สมรรถนะด้านการคิดเชิงนวัตกรรม และ 3) สมรรถนะด้านการเป็นผู้ประกอบการ (Entrepreneurship competencies) ดังแผนภาพที่ 1

แผนภาพที่ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากร คือ ผู้บริหารวิทยาลัยพยาบาลสังกัดกระทรวงกลาโหม และอาจารย์วิทยาลัยพยาบาลสังกัดกระทรวงกลาโหม ซึ่งวิทยาลัยพยาบาลสังกัดกระทรวงกลาโหม ประกอบด้วย 3 สถาบัน คือ วิทยาลัยพยาบาลกองทัพบก วิทยาลัยพยาบาลกองทัพเรือ และวิทยาลัยพยาบาลทหารอากาศ ในปีการศึกษา 2560 มีบุคลากรรวมทั้งสิ้น จำนวน 120 คน

กลุ่มตัวอย่าง คือ ผู้บริหารวิทยาลัยพยาบาลสังกัดกระทรวงกลาโหม และอาจารย์วิทยาลัยพยาบาลสังกัดกระทรวงกลาโหม ซึ่งวิทยาลัยพยาบาลสังกัดกระทรวงกลาโหม ประกอบด้วย 3 สถาบัน คือ วิทยาลัยพยาบาลกองทัพบก วิทยาลัยพยาบาลกองทัพเรือ และวิทยาลัยพยาบาลทหารอากาศ ซึ่งได้มาจากการกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างจากสูตรขนาดกลุ่มตัวอย่างของ Yamane¹⁹ ระดับความเชื่อมั่น 95% (Confidence interval) ได้กลุ่มตัวอย่างรวมทั้งสิ้น จำนวน 92 คน และผู้วิจัยเลือกกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ความน่าจะเป็นสุ่มตัวอย่างแบบชั้นภูมิ (Stratified sampling) แบ่งเป็นวิทยาลัยพยาบาลกองทัพบก จำนวน 37 คน วิทยาลัยพยาบาลกองทัพเรือ จำนวน 29 คน และวิทยาลัยพยาบาลทหารอากาศ จำนวน 26 คน

เกณฑ์การคัดเลือกกลุ่มตัวอย่าง

Inclusion criteria ได้แก่ ผู้อำนวยการ รองผู้อำนวยการ หรือตำแหน่งอื่นที่เทียบเท่า หัวหน้ากอง หัวหน้าฝ่าย หัวหน้าภาควิชาของวิทยาลัยพยาบาลสังกัดกระทรวงกลาโหม หรือตำแหน่งอื่นที่เทียบเท่า นักวิชาการทางการพยาบาลที่ทำหน้าที่ช่วยบริหารสถาบันการศึกษา และอาจารย์วิทยาลัยพยาบาลสังกัดกระทรวงกลาโหม ประกอบด้วย วิทยาลัยพยาบาลกองทัพบก

วิทยาลัยพยาบาลกองทัพเรือ วิทยาลัยพยาบาลทหารอากาศ ซึ่งมีประสบการณ์ในการบริหารงานวิชาการ และมีประสบการณ์ในการจัดการเรียนการสอนอย่างน้อย 6 เดือน และยินดีสมัครเข้าร่วมการวิจัยด้วยความสมัครใจ

Exclusion criteria ได้แก่ ผู้บริหาร หรือ อาจารย์พยาบาลที่ลาศึกษาต่อ ผู้ไปปฏิบัติราชการ และผู้ที่ไม่สมัครใจเข้าร่วมการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสอบถามเกี่ยวกับสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารงานวิชาการวิทยาลัยพยาบาล สังกัดกระทรวงกลาโหม ตามแนวคิดสมรรถนะนักบริหารของนักเรียนพยาบาล ซึ่งผู้วิจัยได้เป็นผู้สร้างแบบสอบถามจากกรอบแนวคิด ซึ่งแบบสอบถามแบ่งออกเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลพื้นฐานของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 ความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารงานวิชาการวิทยาลัยพยาบาล สังกัดกระทรวงกลาโหม ตามแนวคิดสมรรถนะนักบริหารของนักเรียนพยาบาล โดยใช้แบบมาตราประมาณค่า 5 ระดับ (Rating scale) โดยมีข้อคำถามแบ่งตามการบริหารงานวิชาการ 5 องค์ประกอบหลัก 11 องค์ประกอบย่อย และสมรรถนะนักบริหารของนักเรียนพยาบาล 3 สมรรถนะหลัก รวม 9 ด้าน รวมมีข้อคำถาม จำนวน 99 ข้อ

ตอนที่ 3 ข้อคิดเห็นหรือข้อเสนอแนะอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องกับการบริหารงานวิชาการวิทยาลัยพยาบาล สังกัดกระทรวงกลาโหมตามแนวคิดสมรรถนะนักบริหารของนักเรียนพยาบาล เป็นลักษณะคำถามปลายเปิด (Open ended question)

การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ

เครื่องมือผ่านการตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา (Content validity) โดยผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 7 ท่าน ประกอบด้วย 1) ด้านการบริหารงานวิชาการวิทยาลัยพยาบาลสังกัดกระทรวงกลาโหม จำนวน 2 ท่าน 2) ด้านการบริหารงานวิชาการระดับอุดมศึกษา ได้แก่ อาจารย์ และ/หรือนักวิชาการที่มีความเชี่ยวชาญด้านการบริหารงานวิชาการระดับอุดมศึกษา และมีประสบการณ์ทำงานในตำแหน่งไม่น้อยกว่า 5 ปี จำนวน 2 ท่าน และ 3) ด้านสมรรถนะนักบริหาร ได้แก่ อาจารย์ นักวิชาการ และ/หรือนักวิชาการ ที่มีความเชี่ยวชาญทางด้านสมรรถนะนักบริหาร รวมจำนวน 3 ท่าน พิจารณาค่าความสอดคล้อง (Item-Objective Congruence : IOC) โดยมีค่า IOC มีค่า 0.85 - 1.00 จากนั้นนำแบบสอบถามไปทดลองใช้ (Try out) กับผู้บริหารและอาจารย์วิทยาลัยพยาบาล สังกัดอื่นที่มีคุณสมบัติใกล้เคียงกลุ่มตัวอย่างแต่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน ได้ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค เท่ากับ 0.98

การพิทักษ์สิทธิ์กลุ่มตัวอย่าง

การวิจัยครั้งนี้ได้รับการอนุมัติจากคณะกรรมการจริยธรรมการวิจัย กรมแพทย์ทหารเรือ เอกสารรับรองเลขที่ COA-NMD-REC017/62 วันที่อนุมัติ 23 พฤษภาคม 2562 วันสิ้นสุดการอนุมัติ 22 พฤษภาคม 2563 มีการชี้แจงให้ผู้เข้าร่วมวิจัยทราบถึงสิทธิในการตอบรับหรือปฏิเสธ การเข้าร่วมการวิจัย ผู้เข้าร่วมวิจัยสามารถถอนตัวออกจากงานวิจัยได้ตลอดเวลา โดยไม่มีผลกระทบใดๆ ข้อมูลของผู้เข้าร่วมวิจัยจะถูกเก็บไว้เป็นความลับ ซึ่งจะมีเฉพาะผู้วิจัยเท่านั้นที่จะสามารถเข้าถึงข้อมูลได้ จะไม่มีการอ้างอิงชื่อของผู้เข้าร่วมวิจัยในรายงานใดๆ การนำเสนอข้อมูลจะนำเสนอในภาพรวมงานวิจัยเท่านั้น

การวิเคราะห์ข้อมูล

ตอนที่ 1 วิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานผู้ตอบแบบสอบถาม โดยการแจกแจงความถี่ (f) และการหาค่าร้อยละ (%)

ตอนที่ 2 วิเคราะห์สภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ โดยการหาค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD)

ตอนที่ 3 วิเคราะห์การจัดลำดับความต้องการจำเป็น โดยใช้สูตรของ Modified Priority Needs Index ($PNI_{modified}$) ใช้แบบปรับปรุงจากสูตรดั้งเดิม โดย นงลักษณ์ วิรัชชัย และปรับปรุงโดย สุวิมล ว่องวานิช²⁰ ดังนี้

$$PNI_{modified} = (I - D) / D$$

ผลการวิจัย

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานผู้ตอบแบบสอบถาม จำนวน 92 คน โดยจำแนกตามสถานภาพผู้ให้ข้อมูลเป็นเพศหญิงทั้งหมดจำนวน 92 คน (ร้อยละ 100) เป็นผู้บริหารวิทยาลัยพยาบาล จำนวน 37 คน แบ่งออกเป็นผู้อำนวยการและ/หรือรองผู้อำนวยการ จำนวน 3 คน (ร้อยละ 3.26) หัวหน้าฝ่ายและ/หรือหัวหน้ากอง จำนวน 16 คน (ร้อยละ 17.39) และ หัวหน้าภาควิชา จำนวน 18 คน (ร้อยละ 19.57) อาจารย์พยาบาล จำนวน 55 คน (ร้อยละ 59.78) วุฒิการศึกษาสูงสุดในระดับปริญญาโทมากที่สุด จำนวน 64 คน รองลงมา คือ ระดับปริญญาเอก 25 คน และระดับปริญญาตรี 3 คน คิดเป็นร้อยละ 27.17, 69.57 และ 3.26 ตามลำดับ การปฏิบัติงานไม่อยู่ในภาควิชา จำนวน 20 คน คิดเป็นร้อยละ 21.74 และอยู่ในภาควิชา จำนวน 72 คน คิดเป็นร้อยละ 78.26 และมีการจัดการเรียนการสอนในรายวิชาในการสร้างโครงงานนวัตกรรม จำนวน 37 วิชา และไม่มีการสร้างโครงงานนวัตกรรมในรายวิชา

จำนวน 55 วิชา คิดเป็นร้อยละ 40.22 และ 59.78 ตามลำดับ

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์สภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารงานวิชาการวิทยาลัยพยาบาลสังกัดกระทรวงกลาโหมตามแนวคิดสมรรถนะนวัตกรรมของนักเรียนพยาบาล พบว่า สภาพปัจจุบันของการบริหารงานวิชาการวิทยาลัยพยาบาลสังกัดกระทรวงกลาโหมตามแนวคิดสมรรถนะนวัตกรรมของนักเรียนพยาบาล โดยภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.482$, $SD = 0.715$) สภาพปัจจุบันที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ การบริหารการจัดการเรียนการสอน ($\bar{X} = 3.518$, $SD = 0.698$) รองลงมา คือ การบริหารงานวิจัย ($\bar{X} = 3.513$, $SD = 0.670$) และสภาพปัจจุบันที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ การบริหารการวัดและประเมินผล ($\bar{X} = 3.424$, $SD = 0.708$)

สภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารงานวิชาการวิทยาลัยพยาบาลสังกัดกระทรวงกลาโหมตามแนวคิดสมรรถนะนวัตกรรมของนักเรียนพยาบาล โดยภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.701$, $SD = 0.519$) สภาพที่พึงประสงค์มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ การบริหารงานวิจัย ($\bar{X} = 4.745$, $SD = 0.49$) รองลงมา คือ การบริหารการจัดการเรียนการสอน ($\bar{X} = 4.702$, $SD = 0.517$) และสภาพที่พึงประสงค์ที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ การบริหารการวัดและประเมินผล ($\bar{X} = 4.677$, $SD = 0.527$) (ดังตารางที่ 1)

ตอนที่ 3 ผลการจัดลำดับความต้องการจำเป็นในการบริหารงานวิชาการวิทยาลัยพยาบาลสังกัดกระทรวงกลาโหม ตามแนวคิดสมรรถนะนวัตกรรมของนักเรียนพยาบาล พบว่า โดยภาพรวมมีค่าดัชนีความต้องการจำเป็น ($PNI_{modified}$) ต่ำเท่ากับ 0.3502 โดยการบริหารงานวิชาการด้านการบริหารการวัดและประเมินผล มีค่าความ

ต้องการจำเป็นสูงสุด ($PNI_{modified} = 0.3659$) รองลงมา คือ การบริหารแหล่งเรียนรู้ การบริหารงานวิจัย การบริหารหลักสูตร และการบริหารการจัดการเรียนการสอน ($PNI_{modified} = 0.3587, 0.3507, 0.3400,$ และ 0.3366 ตามลำดับ) (ดังตารางที่ 2)

เมื่อพิจารณาตามองค์ประกอบสมรรถนะพบว่า สมรรถนะด้านการเป็นผู้ประกอบการ มีค่าความต้องการจำเป็นสูงสุด ($PNI_{modified} = 0.3739$) รองลงมา คือ สมรรถนะด้านภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรม ($PNI_{modified} = 0.3736$) และน้อยที่สุด คือ สมรรถนะด้านการคิดเชิงนวัตกรรม ($PNI_{modified} = 0.3176$) จากนั้นผู้วิจัยได้ทำการสังเคราะห์ผลการวิเคราะห์ลำดับความต้องการจำเป็นโดยพิจารณาจากกรอบแนวคิดทั้ง 2 กรอบแนวคิด ได้แก่ การบริหารวิชาการ และสมรรถนะนวัตกรรม ได้ผลสังเคราะห์ที่

มีความเหมาะสมและความเป็นไปได้ เรียงลำดับความต้องการจำเป็น คือ การบริหารการวัดและประเมินผลเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะนวัตกรรมด้านการเป็นผู้ประกอบการ ($PNI_{modified} = 0.390$) การบริหารแหล่งเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างสมรรถนะนวัตกรรมด้านภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรม ($PNI_{modified} = 0.383$) การบริหารงานวิจัยเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะนวัตกรรมด้านภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรม ($PNI_{modified} = 0.371$) การบริหารหลักสูตรเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะนวัตกรรมด้านการเป็นผู้ประกอบการ ($PNI_{modified} = 0.369$) และการบริหารการจัดการเรียนการสอนเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะนวัตกรรมด้านการเป็นผู้ประกอบการ ($PNI_{modified} = 0.377$) (ดังตารางที่ 3)

ตารางที่ 1 สภาพปัจจุบัน และสภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารงานวิชาการวิทยาลัยพยาบาลสังกัดกระทรวงกลาโหม ตามแนวคิดสมรรถนะนวัตกรรมของนักเรียนพยาบาล จากการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายใน

การบริหารงานวิชาการวิทยาลัย พยาบาลสังกัดกระทรวงกลาโหม ตามแนวคิดสมรรถนะนวัตกรรมของ นักเรียนพยาบาล	สภาพปัจจุบัน				สภาพที่พึงประสงค์			
	\bar{X}	SD	แปลผล	ลำดับ	\bar{X}	SD	แปลผล	ลำดับ
1. การบริหารหลักสูตร	3.500	0.777	มาก	3	4.690	0.522	มากที่สุด	3
2. การบริหารการจัดการเรียนการสอน	3.518	0.689	มาก	1	4.702	0.517	มากที่สุด	2
3. การบริหารแหล่งเรียนรู้	3.454	0.721	ปานกลาง	4	4.693	0.537	มากที่สุด	4
4. การบริหารการวัดและประเมินผล	3.424	0.708	ปานกลาง	5	4.677	0.527	มากที่สุด	5
5. การบริหารงานวิจัย	3.513	0.670	มาก	2	4.745	0.490	มากที่สุด	1
รวมเฉลี่ย	3.482	0.715	ปานกลาง		4.701	0.519	มากที่สุด	

ตารางที่ 2 การจัดลำดับความสำคัญความต้องการจำเป็นของการบริหารงานวิชาการวิทยาลัยพยาบาลสังกัดกระทรวงกลาโหม ตามแนวคิดสมรรถนะนวัตกรรมของนักเรียนพยาบาล โดยภาพรวม

การบริหารงานวิชาการวิทยาลัย พยาบาลสังกัดกระทรวงกลาโหม ตามแนวคิดสมรรถนะนวัตกรรมของ นักเรียนพยาบาล	สภาพปัจจุบัน \bar{X} (D)	สภาพที่พึง ประสงค์ \bar{X} (I)	ความต้องการ จำเป็น PNI _{modified}	การ จัดลำดับ
1. การบริหารหลักสูตร	3.500	4.690	0.3400	4
2. การบริหารการจัดการเรียนการสอน	3.518	4.702	0.3366	5
3. การบริหารแหล่งเรียนรู้	3.454	4.693	0.3587	2
4. การบริหารการวัดและประเมินผล	3.424	4.677	0.3659	1
5. การบริหารงานวิจัย	3.513	4.745	0.3507	3
รวมเฉลี่ย	3.482	4.701	0.3502	

ตารางที่ 3 สรุปลำดับความต้องการจำเป็นของการบริหารวิชาการวิทยาลัยพยาบาลสังกัดกระทรวงกลาโหม ตามแนวคิดสมรรถนะนวัตกรรมของนักเรียนพยาบาล จากการวิเคราะห์ค่าดัชนีความต้องการจำเป็น (Modified Priority Needs Index (PNI_{modified}))

การบริหารงานวิชาการวิทยาลัย พยาบาลสังกัดกระทรวงกลาโหม ตามแนวคิดสมรรถนะนวัตกรรมของ นักเรียนพยาบาล	สมรรถนะด้านภาวะผู้นำ เชิงนวัตกรรม	สมรรถนะด้านการคิด เชิงนวัตกรรม	สมรรถนะด้านการเป็น ผู้ประกอบการ
1. การบริหารหลักสูตร	0.363 (2)	0.293 (3)	0.369 (1)
2. การบริหารการจัดการเรียนการสอน	0.374 (2)	0.314 (3)	0.377 (1)
3. การบริหารแหล่งเรียนรู้	0.383 (1)	0.325 (3)	0.374 (2)
4. การบริหารการวัดและประเมินผล	0.376 (2)	0.332 (3)	0.390 (1)
5. การบริหารงานวิจัย	0.371 (1)	0.323 (3)	0.360 (2)
รวมเฉลี่ย	0.3736	0.3176	0.3739
ลำดับความต้องการจำเป็น	(2)	(3)	(1)

การอภิปรายผลการวิจัย

1. ด้านสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารงานวิชาการวิทยาลัยพยาบาลสังกัดกระทรวงกลาโหม ตามแนวคิดสมรรถนะนวัตกรรมของนักเรียนพยาบาล จากผลการวิจัย พบว่า

1) สภาพปัจจุบันในภาพรวม มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.482$) สะท้อนให้เห็นว่า ปัจจุบันการบริหารงานวิชาการของวิทยาลัยพยาบาลสังกัดกระทรวงกลาโหมทั้ง 3 แห่ง การบริหารงานวิชาการเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะนวัตกรรมของนักเรียนพยาบาลไม่เกิดเป็นรูปธรรมที่ชัดเจน ซึ่งผู้บริหารจำเป็นต้องส่งเสริมและเร่งพัฒนาการจัดการศึกษาทางการพยาบาลให้จัดทำหลักสูตร หรือรายวิชาที่ส่งเสริมต่อการสร้างคุณลักษณะผู้เรียนให้มีความเป็นผู้สร้างงานนวัตกรรม¹ ให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงไปสู่สถาบันพยาบาลชั้นนำของประเทศในการก้าวสู่ประเทศแห่งการวิจัยและนวัตกรรม เพื่อก้าวข้ามกับดักรายได้ปานกลางของประเทศ

เมื่อพิจารณาสภาพปัจจุบันเป็นรายด้าน พบว่า การบริหารการวัดและประเมินผลมีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด ($\bar{X} = 3.424$) สะท้อนให้เห็นว่าหลักสูตรพยาบาลศาสตร์ วิทยาลัยพยาบาลสังกัดกระทรวงกลาโหม ยังไม่มีแบบประเมินและตัวชี้วัดในการประเมินสมรรถนะความเป็นนวัตกรรมของนักเรียนพยาบาลอย่างชัดเจน³ ส่วนใหญ่จะเป็นการสอดแทรกในรายวิชาภาคทฤษฎีในการสร้างโครงการ หรือการสร้างนวัตกรรมในบางรายวิชาที่ขึ้นฝึกปฏิบัติการพยาบาล เพื่อตอบสนองต่อความต้องการของผู้รับบริการในโรงพยาบาลหรือชุมชน สอดคล้องกับแนวคิดที่กล่าวว่า “ควรมีการปรับเปลี่ยนนโยบายการประเมินผลให้เป็นแบบ Formative assessment เพื่อให้ผู้สอนสามารถวัดพัฒนาการด้านความคิด การกล้าแสดงออกของผู้เรียนได้

อย่างเที่ยงตรง”²¹ และพบว่า การบริหารการวัดและประเมินผลที่ดีจะสามารถปรับปรุงพัฒนาผู้เรียนให้เกิดความคิดสร้างสรรค์โดยใช้วิธีการที่หลากหลาย อีกทั้งการสังเกตพฤติกรรมการตอบคำถาม การมีส่วนร่วมในชั้นเรียน และการมีส่วนร่วมในการทำงานร่วมกัน²² ภายใต้ความรับผิดชอบของตนเอง

การบริหารการจัดการเรียนการสอนมีค่าเฉลี่ยสูงที่สุดอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.518$) สะท้อนให้เห็นได้ว่า วิทยาลัยพยาบาลสังกัดกระทรวงกลาโหมมีการพัฒนาผู้สอน ให้มีการสร้างสรรค์รูปแบบการสอน โดยการใช้สื่อเทคโนโลยีเข้ามามีส่วนร่วม ตลอดจนการเปิดโอกาสหรือเน้นให้ผู้เรียนเข้ามามีส่วนร่วมในการปฏิบัติจริง อีกทั้งในบริบทหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิตจะมีทั้งการเรียนการสอนภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติ ทำให้ผู้เรียนสามารถมีส่วนร่วมในการช่วยออกแบบการเรียนการสอนได้ทั้งที่อยู่ในห้องเรียนและแหล่งฝึกปฏิบัติบนหอผู้ป่วย จากการที่ผู้เรียนได้มีส่วนร่วมในการคิดและลงมือทำ สอดคล้องกับแนวคิดของ Dewey²³ กล่าวถึงกระบวนการสร้างความรู้เกิดจากการปรับเปลี่ยนประสบการณ์การเรียนรู้ ซึ่งประกอบด้วย 4 ขั้นตอน คือ ขั้นที่ 1 ประสบการณ์รูปธรรม ขั้นที่ 2 การสังเกตอย่างไตร่ตรอง ขั้นที่ 3 การสรุปเป็นหลักนามธรรม และขั้นที่ 4 การลงมือปฏิบัติจริง ซึ่งผู้เรียนสามารถนำแนวคิดไปใช้ในสถานการณ์อื่นๆ ในชีวิตประจำวัน หรือการตอบคำถาม แก้ไขปัญหา ตลอดจนการสร้างสรรค์นวัตกรรมสิ่งใหม่ให้เกิดขึ้นระหว่างการเรียนรู้ ซึ่งถือเป็นโอกาสที่ผู้เรียนได้มี การคิดแก้ปัญหาซึ่งจะเชื่อมโยงไปยังปัญหาที่พบเจอได้เป็นอย่างดี

การบริหารงานวิจัย ซึ่งมีค่าเฉลี่ยใกล้เคียงกับการบริหารการจัดการเรียนการสอน

มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.513$) สะท้อนให้เห็นว่า การบริหารงานวิจัยเป็นภารกิจที่มีความสำคัญและจำเป็นต่อการพัฒนาวิทยาลัยพยาบาลในปัจจุบัน เพื่อสนับสนุนด้านการพัฒนาองค์ความรู้ที่จะใช้สนับสนุนการจัดการเรียนการสอน และเน้นการสร้างนวัตกรรมใหม่ๆ ที่มีประโยชน์ต่อการเรียนการสอนและวิชาชีพอย่างต่อเนื่อง² โดยการพัฒนาการสร้างงานวิจัยของอาจารย์พยาบาล และการนำเสนอผลงานวิจัยออกสู่สังคมภายนอกให้เกิดประโยชน์สูงสุด

2) สภาพที่พึงประสงค์โดยภาพรวม มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.701$) สะท้อนให้เห็นว่า ผู้บริหารและปฏิบัติวิทยาลัยพยาบาลสังกัดกระทรวงกลาโหม เห็นความสำคัญของการบริหารวิชาการที่มุ่งเน้นการเสริมสร้างสมรรถนะนวัตกรรมของนักเรียนให้เกิดขึ้นอย่างเป็นรูปธรรม

หากพิจารณารายด้าน พบว่า การบริหารการวัดและการประเมินผล มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด ($\bar{X} = 4.677$) ซึ่งเป็นผลการวิจัยที่ตรงกันทั้งในสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ สะท้อนให้เห็นว่า วิทยาลัยพยาบาลสังกัดกระทรวงกลาโหม ควรเพิ่มการให้ความสำคัญและความคาดหวังในการวัดและการประเมินผล เพื่อให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงภายในและภายนอกองค์กร โดยการประเมินผลตามสภาพจริง และสอดคล้องกับการประเมินผลการเรียนรู้ตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติเกี่ยวกับการปฏิรูปการศึกษา และการให้ความสำคัญกับการพัฒนาผู้เรียนให้เกิดสมรรถนะนวัตกรรม

การบริหารงานวิจัยมีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{X} = 4.745$) สะท้อนให้เห็นว่า ผู้บริหารและอาจารย์ผู้สอนวิทยาลัยพยาบาลสังกัดกระทรวงกลาโหม เห็นว่าการบริหารงานวิจัยที่ดีมีส่วนสำคัญในการนำไปสู่การเสริมสร้างสมรรถนะ

ความเป็นนวัตกรรมของนักเรียนพยาบาลได้เป็นอย่างดี หากสถาบันมีการพัฒนางานวิจัยที่ผู้ใช้งานวิจัยมีใจยอมรับ จะสามารถทำให้เกิดการใช้ประโยชน์ และการสร้างสรรค์งานนวัตกรรมขึ้นมากได้ และทำให้ผู้ใช้งานวิจัยเกิดการพัฒนามั่นคง ยั่งยืน สอดคล้องกับ ศิริพร สว่างจิตระกล่าวถึงความสำคัญของการบริหารงานวิจัย การบูรณาการงานวิจัยมาใช้ในการจัดการเรียนการสอน การนำเทคโนโลยี หรือนำมาประยุกต์สร้างสรรค์ผลงานนวัตกรรม ซึ่งควรมีการสนับสนุนงบประมาณในการทำวิจัย ในการเป็นส่วนหนึ่งของพัฒนาคุณภาพการเรียนการสอนของวิทยาลัยพยาบาลสังกัดกระทรวงกลาโหมได้²

2. ด้านความต้องการจำเป็นในการบริหารงานวิชาการวิทยาลัยพยาบาลสังกัดกระทรวงกลาโหม ตามแนวคิดสมรรถนะนวัตกรรมของนักเรียนพยาบาล จากผลการวิจัย พบว่า

1) ลำดับความต้องการจำเป็นของการบริหารงานวิชาการวิทยาลัยพยาบาลสังกัดกระทรวงกลาโหมตามแนวคิดสมรรถนะนวัตกรรมของนักเรียนพยาบาล พบว่า มีผู้ตอบแบบสอบถามมีความต้องการจำเป็นในทุกด้าน มีค่า $PNI_{modified}$ อยู่ระหว่าง 0.3366 – 0.3659 เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า การบริหารการวัดและประเมินผล มีค่าความต้องการจำเป็นสูงสุด ($PNI_{modified} = 0.3659$) รองลงมา คือ การบริหารแหล่งเรียนรู้ การบริหารงานวิจัย การบริหารหลักสูตร และต่ำที่สุด คือ การบริหารการจัดการเรียนการสอน ($PNI_{modified} = 0.3587, 0.3507, 0.3400,$ และ 0.3366) ตามลำดับ สะท้อนให้เห็นว่า วิทยาลัยพยาบาลสังกัดกระทรวงกลาโหมทั้ง 3 เหล่าทัพ ควรศึกษาเพิ่มเติมในเรื่องของการบริหารการวัดและประเมินผลเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะนวัตกรรมของนักเรียนพยาบาล ทั้งในรูปของแบบประเมิน

ตัวชี้วัด และการประเมินผลที่เป็นรูปธรรมอย่างชัดเจน ที่จะสามารถนำผลไปปรับปรุง และพัฒนาการบริหารงานวิชาการเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะนวัตกรรมของนักเรียนพยาบาล ดังคำกล่าว “การประเมินผลหรือการกำกับติดตามประเมินผลเป็นกระบวนการดำเนินงานด้านการกำกับ ควบคุม เพื่อติดตามความก้าวหน้าของการปฏิบัติ หรือประเมินการปฏิบัติว่าสำเร็จตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้หรือไม่ ซึ่งการบริหารการวัดและประเมินผล จะช่วยให้ทราบถึงความก้าวหน้าของการดำเนินการ รวมถึงเป็นดัชนีประเมินว่า การดำเนินการถึงเป้าหมายหรือไม่ ทั้งยังช่วยในการวิเคราะห์ให้ทราบถึงเหตุ ปัจจัยแห่งความสำเร็จ ทำให้เกิดประโยชน์ในการปรับปรุงการดำเนินการต่อไปได้”²⁴

ด้านการบริหารการจัดการเรียนการสอน มีค่าเฉลี่ยความต้องการจำเป็นต่ำที่สุด ($PNI_{modified} = 0.3366$) และมีความต้องการจำเป็นในลำดับสุดท้าย สะท้อนให้เห็นถึงการพัฒนาในการจัดการเรียนการสอนที่มีคุณภาพมาตรฐาน วิทยาลัยพยาบาลสังกัดกระทรวงกลาโหมนั้นเป็นสถาบันสมทบคณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล จึงจำเป็นต้องนำมาตราฐานการจัดทำหลักสูตร และการจัดการเรียนการสอนให้เป็นไปตามมาตรฐานที่มหาวิทยาลัยมหิดลกำหนดไว้ ตลอดจนการบริหารงานวิชาการมีการวางแผนการจัดทำหลักสูตร การพัฒนาหลักสูตร และสามารถนำสิ่งที่พัฒนาไปสู่การจัดการเรียนการสอนที่ได้มาตรฐาน เนื่องจากมีการควบคุม กำกับ ติดตาม คุณภาพการศึกษาสถาบันจากทั้งภายในและภายนอก เพื่อให้ผลผลิตที่ได้เป็นไปตามมาตรฐานการศึกษา และเกณฑ์ ประเมินผลของสภาการพยาบาล สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา (สกอ.) และสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (สมศ.)

2) ความต้องการจำเป็นพิจารณาตามองค์ประกอบด้านสมรรถนะนวัตกรรมของนักเรียนพยาบาล พบว่า สมรรถนะนวัตกรรมด้านการเป็นผู้ประกอบการ มีค่าเฉลี่ยความต้องการจำเป็นสูงสุด ($PNI_{modified} = 0.3739$) และรองลงมา คือ สมรรถนะด้านภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรม และสมรรถนะด้านการคิดเชิงนวัตกรรม ($PNI_{modified} = 0.3736, 0.3176$) ตามลำดับ สมรรถนะการเป็นผู้ประกอบการ (Entrepreneurship competencies) เน้นในเรื่องความรู้สึกเป็นเจ้าของงาน มีความกล้าเสี่ยง กล้าที่จะทดลอง การกล้าใช้เทคโนโลยีและการลงมือทำในสิ่งที่ยังไม่เห็นผลชัดเจน ไม่ใช่เพียงแค่เป็นความคิดที่ยังไม่สามารถจัดทำให้ออกมาเป็นผลงานรูปธรรม จากการศึกษาซึ่งมีความเป็นไปได้ วิชาชีพพยาบาลที่มีความจำเป็นต้องปฏิบัติการเป็นขั้นตอนชัดเจน โดยเฉพาะในสถาบันกระทรวงกลาโหม มีวัฒนธรรมองค์การที่เข้มแข็งที่เป็นลักษณะทหาร ผู้ใต้บังคับบัญชาต้องให้ความเคารพผู้บังคับบัญชา เน้นระบบอาวุโส รุ่นน้องเคารพรุ่นพี่² ซึ่งสอดคล้องกับคำกล่าวของอารี พันธุ์ณี²⁵ กล่าวว่า การพัฒนาศักยภาพด้านการแสดงออกอย่างสร้างสรรค์ ผู้สอนสามารถทำได้ทางตรงและทางอ้อม ทางตรงโดยการสอนและอบรม ทางอ้อมโดยการจัดบรรยากาศสภาพแวดล้อมที่ส่งเสริมความเป็นอิสระในการเรียนรู้ ยอมรับความสามารถและคุณค่าของคนอย่างไม่มีเงื่อนไข อย่าย่ำย่ำกำหนดให้ทุกคนคิดเหมือนกันทำเหมือนกัน และพยายามสนับสนุนให้เกิดการคิดค้นผลงานที่แปลกใหม่ ซึ่งสิ่งเหล่านี้ทำให้เกิดความตระหนักถึงข้อดีของการมีระบบอาวุโส ภายใต้การเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้กล้าที่จะลงมือทำในสิ่งที่ถูกต้อง ภายใต้การรับผิดชอบของผู้สอนทั้งในภาคทฤษฎีและปฏิบัติ สอดคล้องกับงานวิจัยของ ภาคภูมิ ฤกษ์เมธ²⁶ ผู้สอนเปรียบเสมือนผู้นำ

จะต้องสามารถกระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดการพัฒนาศักยภาพ และผสมผสานความแตกต่างระหว่างบุคคลที่อยู่ในองค์การนำไปสู่พฤติกรรมที่พึงประสงค์ได้

≡ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1. ผู้บริหารวิทยาลัยพยาบาล ควรมีการกำหนดนโยบายการพัฒนาการบริหารการวัดและประเมินผล ตลอดจนมีการประสานความร่วมมือและระดมทุนทั้งภาครัฐและเอกชน เพื่อสนับสนุนงบประมาณในการจัดกิจกรรม ส่งเสริมการฝึกอบรมผู้สอนทั้งทางวิชาการและวิชาชีพทั้งในและต่างประเทศ นำผลงานวิจัยที่ได้ไปในการพัฒนาการบริหารงานวิชาการที่สามารถสร้างนวัตกรรมทางการพยาบาลในรายวิชาที่กำหนดได้ โดยเฉพาะในส่วนของการวัดและประเมินผล เนื่องจากผลการวิจัย พบว่า การบริหารการวัดและการประเมินผลมีความต้องการจำเป็นสูงสุด ดังนั้นจึงควรให้มีการพัฒนาระบบการวัดและประเมินผล

2. คณะกรรมการบริหารหลักสูตร วิทยาลัยพยาบาล ควรมีการจัดทำหลักสูตรในการเสริมสร้างรายวิชา หรือการจัดการเรียนการสอนให้นักเรียนพยาบาลมีภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรม มีการคิดเชิงนวัตกรรม และมีความรับผิดชอบในงานของตนเอง ที่มุ่งเน้นให้เกิดความเป็นนวัตกรรมของนักเรียนพยาบาล เนื่องจากการศึกษา พบว่า หากสถาบันการศึกษาทางการพยาบาลสามารถส่งเสริมให้มีความสามารถในการผลิตสิ่งใหม่ๆ หรือประยุกต์ให้เกิดสิ่งใหม่ได้นั้น จะทำให้เกิดประโยชน์และความคุ้มค่าขององค์การอย่างสูงที่สุด โดยเฉพาะในองค์การทางการพยาบาลที่

จะต้องตอบสนองความต้องการของผู้รับบริการให้เกิดความพึงพอใจมากที่สุด

3. อาจารย์พยาบาล สามารถใช้เทคโนโลยีออกแบบการจัดการเรียนการสอน เพื่อให้เหมาะสมกับการพัฒนานักเรียนพยาบาลตามแนวคิดสมรรถนะนวัตกรรม เพื่อให้ให้นักเรียนพยาบาลมีความสามารถในการสร้างสรรค์ผลงานนวัตกรรม พัฒนาสิ่งที่มีอยู่ให้เกิดเป็นนวัตกรรม ใช้ในพัฒนาองค์การ ชุมชน สังคม ทั้งในหน่วยงานพยาบาล และหน่วยต้นสังกัด เนื่องจากผลการวิจัย พบว่าการบริหารจัดการเรียนการสอนมีค่าความต้องการจำเป็นน้อยสุด ถึงแม้จะมีความต้องการจำเป็นน้อยที่สุดแต่การจัดการเรียนการสอนเป็นหัวใจหลักของการบริหารงานวิชาการ ควรมีการพัฒนาอย่างต่อเนื่องและเป็นประจำ สม่าเสมอ

4. อาจารย์พยาบาล สามารถนำผลการวิจัยไปศึกษา วิเคราะห์ และพัฒนาการวิจัยสนับสนุนการจัดการเรียนการสอนภายในวิทยาลัยพยาบาล มุ่งเน้นการพัฒนาผู้เรียนให้เกิดสมรรถนะนวัตกรรม เพื่อการก้าวสู่การเป็นองค์การนวัตกรรมทางการแพทยทหารต่อไป

≡≡≡ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรศึกษาวิจัยเรื่อง รูปแบบการประเมินสมรรถนะนวัตกรรมของนักเรียนพยาบาล เนื่องจากการวิจัยครั้งนี้ พบว่า ด้านการวัดและประเมินผลมีความต้องการจำเป็นสูงที่สุด ทั้งนี้ควรมีการศึกษาวิจัยเฉพาะด้านสมรรถนะนวัตกรรมของนักเรียนพยาบาลเพื่อสร้างรูปแบบการพัฒนาสมรรถนะนวัตกรรม อันจะส่งผลต่อการพัฒนาความเป็นนวัตกรรมของนักเรียนพยาบาลต่อไป

2. ควรศึกษาวิจัยเรื่องนวัตกรรมการจัดการเรียนการสอนตามแนวคิดสมรรถนะนวัตกรรม

ของนักเรียนพยาบาล เนื่องจากวิทยาลัยพยาบาล
สังกัดกระทรวงกลาโหมมีบทบาทหน้าที่ตอบสนอง
จำเป็นต้องสร้างนวัตกรรมใหม่ๆ ในการเรียนการ
สอนในการมุ่งเน้นสมรรถนะนวัตกรรมของนักเรียน
พยาบาล

กิตติกรรมประกาศ

งานวิจัยนี้ได้รับการสนับสนุนทุนวิจัยจาก
“ทุน 90 ปี จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย” กองทุน
รัชดาภิเษกสมโภช

เอกสารอ้างอิง

1. Narasingha M. The human development for driving to Thailand 4.0. [Internet]. [cited 2017 May 28]. Available from: <https://mgronline.com/daily/detail/9600000120293>.
2. Sawangchit S. The development strategies for nursing college under the Jurisdiction of Ministry of Defence according to the concept of high performance organization. [Doctoral Dissertation, Faculty of Education]. Chulalongkorn University; 2016. (in Thai).
3. Royal Thai Navy College of Nursing. Bachelor of Nursing Science Program Revised Curriculum Academic Year 2018; procedure.
4. Choeisuwan V. Teaching nursing students to develop creative thinking. Royal Thai Navy Medical Journal 2019;46(2):35-47. (in Thai).
5. Wonganuttaroch P. Academic administration. Bangkok: Pimdee Limited; 2010. (in Thai).
6. Sarnswang S. Handout on academic administration of higher education. [Internet]. [cited 2017 May 2]. Available from: www.arit.rmutp.ac.th/kms/wp-
7. Couros G. The innovator's mindset: empower learning, unleash talent, and lead a culture of creativity. SanDiago, CA: Dave Burgess Consulting; 2013.
8. Sutthawart W, Siriwong P. The basic educational innovator in public sector: a study for grounded theory. Varidian E-Journal, Silpakorn University 2015;8(2):281-300. (in Thai).
9. Hongladarom J. 8 K's+5 K's Human capital of Thai people supporting the ASEAN Community. Bangkok: Asia Pacific Consultants; 2012. (in Thai).
10. Kimbrough R, Nunnery M. Education administration: an introduction. London: Collier Macmillan; 1988.
11. Prachyapruit A. A new paradigm of academic work in a changed higher education. Dhonburi Rajabhat University Journal 2007;2(1):71-86. (in Thai).

ผู้วิจัยขอขอบพระคุณ ผศ.ดร. ชญาพิมพ์
อุสาโท อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก และ
ผศ.ดร. สุกัญญา แซ่มซ้อย อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม
ที่กรุณาให้คำชี้แนะตลอดระยะเวลาการทำวิจัย
ขอขอบคุณผู้บริหาร อาจารย์พยาบาลวิทยาลัย
พยาบาลสังกัดกระทรวงกลาโหมทุกท่าน สำหรับ
ความร่วมมือในการให้ข้อมูล และขอขอบคุณ
คณาจารย์ผู้เกี่ยวข้องทุกท่าน

12. Netasit A. The development of an academic administration model for autonomous universities. [Doctoral Dissertation, Faculty of Education]. Chulalongkorn University; 2010. (in Thai).
13. Sinlarat P. The higher education. 2nd ed. Bangkok: Chulalongkorn University Press; 2015. (in Thai).
14. Nancy D, Patricia M. CNS entrepreneurs: innovators in patient care. [Internet]. [cited 2018 November 29]. Available from: <https://www.nursingcenter.com/smartsearch?search=innovators+in+patient+care>.
15. Candice M. Military nursing competencies. *Nursing Clinic* 2010;45(2):169-77.
16. Dyer JH, Gregersen H, Christensen CM. The innovator's DNA. [Internet]. [cited 2018 November 29]. Available from: https://hbr.org/2009/12/the-innovators-dna?cm_sp=Topics-_-Links-_-Read+These+First.
17. Wagner T. Creating innovators: the making of young people who will change the world. United States: Scribner/Simon & Schuster publisher; 2012.
18. White KR, Pillay R, Huang X. Nurse leaders and the innovation competence gap. *Nurs Outlook* 2016;64(3):255-61.
19. Yamane T. Statistics: an introductory analysis. 3rd ed. New York: Harper & Row Publications; 1973.
20. Vongvanich S. Needs assessment research. 4th ed. Bangkok: Chulalongkorn University Press; 2015. (in Thai).
21. Lucas B, Claxton G, Spencer E. Progression in student creativity in school: first steps towards new forms of formative assessments, OECD Education Working Papers, No.86. Paris: OECD Publishing; 2013.
22. Takkawatakarn M. Development of activity sets to promote creative skills for elementary school students. [Master's Thesis, Faculty of Education]. Chulalongkorn University; 2013. (in Thai).
23. Dewey J. Philosophy, education, and reflective thinking. In: Buford TO, editor. Toward a philosophy of education. New York: Holt, Rinehart and Winston; 1969.
24. Office of the Education Council. (Draft) Monitoring and evaluation framework for educational management, 2014. [Internet]. [cited 2018 November 15]. Available from: http://onec.go.th/onec_backoffice/uploaded/Category/Evaluation/DraftFrameEduEva.pdf.
25. Punmanee A. Thinking practice: creative thinking. Bangkok: Chulalongkorn University Press; 2014. (in Thai).
26. Rukhamate P. High performance organization in the public sector: structural contingency theory and cultural approach. *Journal of Management Sciences* 2010;27(1-2):33-46.